

БАТЛАВ
 БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
 ЯАМНЫ ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН
 ДАРХЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
 ГҮЙЦЭТГЭГЧ
С.ЦОГТГЭРЭЛ
 2024 оны . сарын ..

**ОРОН НУТГИЙН ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТГИЙН
 МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛАХ ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ
 АЖЛЫН ДААЛГАВАР**

2024 оны 03 дугаар сарын 11-ний өдөр

Улаанбаатар хот

1	Үндэслэл	<p>“Даян дэлхийн байгаль орчны сан” UNDP/GEF-ийн буцалтгүй тусламжийн санхүүжилтээр Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам (БОАЖЯ), Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн Хөтөлбөр (НҮБХХ)-ийн газартай хамтран “Монголын Унаган Байгалийн Хүлцэл, Тогтворжилтыг Хангах нь” (ENSURE) төслийг хэрэгжүүлж байна. Тус төсөл нь Хангайн уулс болон Өмнийн говийн бүс нутагт бэлчээр, ойн нөөцийн доройтлыг багасгах, биологийн олон янз байдлыг тогтвортой амьжиргаагаар дамжуулан хамгаалах замаар экосистемийн үйлчилгээг сайжруулах зорилготой.</p> <p>Төслийн хүрээнд тусгай хамгаалалттай газар нутгийн сүлжээг 0.94 сая га-аар нэмэгдүүлэх, орон нутгийн ТХГН-ийн менежментийн үр нөлөөг сайжруулах, нутгийн санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах хувилбаруудыг багтаасан менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжүүлэх зорилт тавьсан.</p> <p>Энэхүү зорилтыг хангах хүрээнд төслийн 2024 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 2.3.9б-д тусгасан төслийн зорилтот нутгийн экосистемийн төлөөлөл болон сонгогдсон орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газарт менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлэхээр тусгасан ажлыг гүйцэтгэнэ.</p>
2	Зорилго	<p>Төслийн зорилтот бүсэд хамаарах Зармангийн хоолойн цөлжүү хээрийн төлөөлөл болгон сонгож байгуулсан Гичгэнэ уул, Баянтооройн бүрд Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах, шаардлагатай материал тоног төхөөрөмжийг нийлүүлэх</p>
3	Зорилт	<p>Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны сайдын 2021 оны 01 сарын 22 ны өдрийн А/16 дугаар тушаалаар баталсан “Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежментийн төлөвлөлтийн аргазүй”-гээр орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын менежмент төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулна. Төлөвлөлтөд уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг харгалзан тооцож, аймаг сумын газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөтэй уялдуулсан байна. Төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ОНТХГ-ыг шаардлагатай зарим тоног</p>

		төхөөрөмжөөр хангана.
4	Гүйцэтгэх ажил	<ol style="list-style-type: none"> 1. Менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын орчинзүйн онцлог, биологийн олон янз байдал, хамгаалах шаардлагатай ховор зүйлүүд, уст цэг, булаг шанд, байгаль орчинд гарч буй өөрчлөлтийн байдалд үнэлгээ хийх; 2. ОНТХГ-ын орчны бүсийн сумдын нийгэм, эдийн засгийн өнөөгийн байдал, бэлчээр, газар, байгалийн дагалт баялаг ашиглалт, хэтийн төлөв, хэрэгцээ шаардлагад үнэлгээ хийх; 3. ОНТХГ-т амьдардаг иргэд, малчид, талуудын мэдлэг, хандлага, дадал хэвшил, хүний үйл ажиллагаанаас биологийн олон янз байдалд үзүүлж буй нөлөөллийн байдалд талуудын оролцоотой үнэлгээ хийх; 4. ОНТХГ-ын хамгааллын нөхцөл байдалд үнэлгээ хийж, дотоод бүсчлэл тогтоох хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох, шаардлагатай гэж үзвэл ландшафтад тулгуурлан бүсчлэлийг тогтоох, улмаар бүсүүдийн хамгааллын горим дэглэмийг тодорхойлж хамгаалалтын менежменттэй уялдуулах; 5. ОНТХГ-ын менежмент төлөвлөгөөний үр ашиг, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, сум орон нутгийн оролцогч талуудын үзүүлэх дэмжлэгийг тоон болон чанарын аргаар судлан дүгнэж, улмаар сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөтэй уялдуулан, орон нутгийн захиргаа, нутгийн иргэдтэй хамтран хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээний талаар зөвлөмж боловсруулах; 6. ОНТХГ-ын хамгаалах үнэт зүйлс, тулгамдаж буй асуудал, аюул занал, бэрхшээлүүдийг тодорхойлж 2021 оны А/16 дугаар тушаалаар баталсан “ТХГН-ийн менежментийн төлөвлөлтийн аргазүй”-г ашиглан МИРАДИ програмд оруулан боловсруулж, холбогдох дүгнэлт, санал, зөвлөмж, статистик мэдээллийг бэлтгэх; 7. Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн хамгааллын менежментийг сайжруулах, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, нутгийн иргэд байгалиа хамгаалах, түүнээс ашиг хүртэн амьжиргаагаа дээшлүүлэх боломжуудыг илрүүлж, хэрэгжүүлэх арга замуудын тодорхойлох; 8. ОНТХГ-т нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлал хөгжүүлэх боломжийг судлах, менежментийг төлөвлөх; 9. ОНТХГ-ын удирдлага, зохион байгуулалт, тогтвортой санхүүжилтийн орчин бүрдүүлэх шинэлэг арга барилыг төлөвлөгөөнд тусгах; 10. ОНТХГ-ын менежментийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх 10 жилийн хугацааны төсөв боловсруулах; 11. ОНТХГ-ын менежментийн чадавхыг сайжруулах, байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн үзэл баримтлал, малчдын

		<p>нөхөрлөлийг чадавжуулах арга боломжийн талаар зөвлөмж боловсруулна</p> <p>12. Нутгийн өөрөө удирдах ёс, үйл ажиллагааны зарчимд суурилсан ОНТХГ-ын менежментийг хэрэгжүүлэх хуулийн этгээдийн эрх үүрэг, талуудын оролцооны хэлбэрийг тодорхойлж ОНТХГ-ын хамгаалалтын менежментийг хариуцсан байгууллагын дотоод журмыг боловсруулах;</p> <p>13. Менежментийн төлөвлөгөөнд талуудын санал авч эцэслэн боловсруулж ТХГН-ийн тухай хуулийн 28.4: “орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын менежмент төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулах орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежментийн төлөвлөгөөг батлах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төсвийг орон нутгийн төсөвт тусгах. (Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн ИТХ-ын бүрэн эрх.)” заалтыг хэрэгжүүлэн менежментийн төлөвлөгөөг батлуулах, сумын ИТХ-аар батлуулах;</p> <p>14. ОНТХГ-т шаардлагатай төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу зарим тоног төхөөрөмжөөр хангана (материал тоног төхөөрөмжийн техникийн үзүүлэлтийг хавсаргав. Хавсралт 2).</p>
5	Хамрах хүрээ, баримтлах зарчим	<p>Газар нутаг: Гичгэнэ (57282.84 га), Баянтооройн бүрд (91421.97 га) ОНТХГ (Говь-Алтай аймгийн Цогт сум)</p> <p>Баримтлах зарчим:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ОНТХ газрууд, түүний холбоос нутгийн биологийн олон янз байдлыг хамгаалах зорилготой менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэгч, ашиг хүртэгч, оролцогч талуудын оролцооны зарчим дээр тулгуурлан газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, удирдлага-хөгжлийн төлөвлөгөө, үндэсний болон бүс нутаг, орон нутгийн хөгжлийн бодлого, хөтөлбөртэй уялдуулан боловсруулна. Тус төлөвлөгөө нь нутгийн иргэдэд түшиглэсэн байгаль хамгааллыг дэмжих, нутгийн иргэд хамгаалсан нутгаасаа үр ашиг хүртэх боломжийг бий болгон биологийн олон янз байдлын хамгааллыг сайжруулах асуудлыг цогцоор нь оновчтой шийдсэн байна. • Нийлүүлэх материал тоног төхөөрөмж худалдан авалтын шаардлагыг хангасан байна. • БОАЖЯ-ны Тусгай хамгаалалттай бүс нутгийн удирдлагын газар, төсөл хэрэгжүүлэх нэгж, зөвлөх багтай хамтран ажиллана. • Говь-Алтай аймаг, Цогт сумын Засаг даргын тамгын газар, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар, ГЗБХБГ, аялал жуулчлалын байгууллага зэрэг холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллага, малчдын бүлэг нөхөрлөл, нутгийн иргэдээс мэдээлэл авах, санал авах замаар хамтран ажиллана.
6	Хүлээлгэж өгөх	Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежмент

	ажлын үр дүн	төлөвлөгөөг боловсруулж сумын ИТХ-аар хэлэлцүүлж батлуулсан байна. Менежмент төлөвлөгөөний хураангуйг англи, монгол хэл дээр хүлээлгэн өгнө. Төлөвлөгөөг боловсруулах явцад цуглуулсан статистик болон орон зайн мэдээ, газрын зургууд зэргийг тайланд файлаар хавсаргасан байна.
7	Ажил гүйцэтгэгч ид тавих шалгуур	<p>Ажил гүйцэтгэх баг нь 5-аас доошгүй хүний бүрэлдэхүүнтэй байх ба байгаль хамгаалал, ТХГН-ийн судалгаа, менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах чиглэлээр ажилласан тургшлагатай баг байна.</p> <p><u>Хуулийн этгээдэд тавигдах шаардлага:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ажил гүйцэтгэх хуулийн этгээд нь 5-аас доошгүй жил ажилласан туршлагатай байх ба 3-аас доошгүй орон тооны мэргэжлийн зөвлөхүүдтэй байх; • Зөвлөх үйлчилгээний өдөр тутмын ажил болон тус ажлыг хянан хариуцан ажиллах мэргэжилтэнтэй байх; • Байгаль хамгаалал, ТХГН-ийн судалгаа, менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж байсан туршлагатай байх ба байгууллага, зөвлөхүүд нь дараах шаардлагыг хангасан байна Үүнд: <p><u>Судалгааны багийн ахлагч (1 хүн):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Байгаль орчны чиглэлээр магистр болон түүнээс дээш зэрэгтэй, 5-аас доошгүй жил ажилласан туршлагатай байх; • Байгаль хамгааллын олон талт асуудлууд, ТХГН-ийн судалгаа, менежментийн төлөвлөгөө, үр ашигт байдлын үнэлгээ хийж байсан, байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн чиглэлээр ажиллаж байсан туршлагатай байх; <p><u>Судалгааны багийн бүрэлдэхүүн (4):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Экологич-биологич, ГЗМС-ийн мэргэжилтэн, газар зохион байгуулагч, эдийн засаг- бизнес төлөвлөлтийн мэргэжилтэн; • Багийн гишүүд ТХГН-ийн чиглэлээр ажилласан туршлагатай байх; • ТХГН-ийн менежментийн төлөвлөгөөг МИРАДИ программаар боловсруулж байсан туршлагатай байх; • Байгаль орчныг хамгаалах эдийн засгийн механизмыг хэрэгжүүлэх мэдлэг туршлага • ТББ, хувийн хэвшил, иргэдтэй нээлттэй, хүртээмжтэй ажиллах чадвартай байх; • Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн байгаль хамгааллын чиглэлээр ажиллаж байсан чадвартай туршлагатай байх; • Орон нутгийн ард иргэдийн амьжиргаа дээшлүүлэх, төлөвлөлт хийх, бизнес төлөвлөгөө боловсруулж байсан туршлагатай байвал давуу тал болно; • Хуваарийн дагуу үр дүнд суурилсан гүйцэтгэлтэй байх;
8	Мэдээллийн нууцлал ба үр дүн	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны албан бичгийг зөвшөөрөлгүйгээр гуравдагч этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно. Зөвлөх үйлчилгээний ажлын хүрээнд боловсруулсан сургалтын

		хөтөлбөр, мэдээлэл, төлөвлөгөө, тайлан зэрэг баримт бичиг нь захиалагч талын өмч байна.
9	Боловсруулах хугацаа, тайлангийн бүрдэл, зохион байгуулалт	<p>2024 оны 05 дугаар сарын 01-нд эхлэлийн тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зөвлөх ажил үйлчилгээ гүйцэтгэх аргачлал, ажлын нарийвчилсан төлөвлөгөөг боловсруулж захиалагч талаар баталгаажуулах; <p>2024 оны 07 дугаар сарын 01-нд явцын тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Менежмент төлөвлөгөө боловсруулахад шаардлагатай бүх үнэлгээ, судалгааг /ажлын даалгаврын гүйцэтгэх ажил хэсэгт заасан/ хийж гүйцэтгэсэн байх; • Менежмент төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх дүрэм журмуудыг боловсруулсан байх; <p>2024 оны 10 дугаар сарын 01-нд эцсийн тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ОНТХГ-ын менежмент төлөвлөгөөг холбогдох сумын ИТХ-аар хэлэлцүүлж батлуулсан байна; • Зөвлөх ажил үйлчилгээ гүйцэтгэсэн тухай нэгдсэн тайланг хүлээлгэн өгнө. Тус тайланд менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах явцад цуглуулсан статистик болон орон зайн мэдээлэл, газрын зургууд болон байгалийн зураг, ажлын явцыг харуулсан зургийг хавсралтаар файл хэлбэрээр ирүүлнэ. <p>Зөвлөх нь дээрх хугацаанд нийт 6 сар төсөл хэрэгжүүлэгч нэгж, НҮБХХ-ийн газар болон бусад холбогдох төв, орон нутгийн түвшний оролцогч талуудтай нягт хамтран ажиллана. Зөвлөх нь учирч болзошгүй эрсдэлийг цаг хугацаанд нь олж тогтоох үүнээс үүдэн үйлчилгээ үзүүлэх хугацаа ямар нэгэн байдлаар хэтрэхээр бол энэ тухай урьдчилан мэдэгдэж ажиллана.</p>
10	Захиалагч байгууллага	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн Хөтөлбөрийн хамтран хэрэгжүүлж буй "Монголын унаган байгалийн хүлцэл тогтворжилтыг хангах нь" МОН/19/301 төсөл
11	Гүйцэтгэх ажлын зардал	49,500,000 (дөчин есөн сая таван зуун мянга) төгрөг

Хавсралт 1. Шалгаруулах үзүүлэлтүүд

Шалгуур	
Техникийн шалгуур 1: Байгууллагын үнэлгээ	
<ul style="list-style-type: none"> • Судалгааны байгууллага нь ТХГН-ийн судалгаа, менежментийн чиглэлээр 5-аас доошгүй жил ажилласан туршлагатай; • ТХГН-ийн менежментийн төлөвлөгөөг МИРАДИ программаар боловсруулж байсан туршлагатай; • Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн байгаль хамгааллын чиглэлээр ажиллаж байсан чадвартай туршлагатай байх; • Орон нутгийн ард иргэдийн амьжиргаа дээшлүүлэх, төлөвлөлт хийх, бизнес төлөвлөгөө боловсруулж байсан туршлагатай байвал давуу тал болно; 	
<ul style="list-style-type: none"> • Ижил төстэй 2-оос цөөнгүй ажлыг амжилттай гүйцэтгэсэн байх 	
Техникийн шалгуур 2: Судалгааны багийн үнэлгээ	
<p>Судалгааны багийн ахлагч-1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Байгаль хамгааллын олон талт асуудлууд, ТХГН-ийн судалгаа, менежментийн төлөвлөгөө, үр ашигт байдлын үнэлгээ хийж байсан, байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн чиглэлээр ажиллаж байсан туршлагатай байх; <p>Судлаачид-4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Экологич-биологич, ГЗМС-ийн мэргэжилтэн, маркетинг эдийн засгийн мэргэжилтэн; • Багийн гишүүд мэргэжлээрээ ажилласан туршлагатай байх; • Байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн чиглэлээр болон бизнес төлөвлөгөө боловсруулж байсан туршлагатай байх нь давуу тал болно; 	
Техникийн шалгуур 3: Судалгааны төслийн аргазүй, төлөвлөлтийн үнэлгээ	
<ul style="list-style-type: none"> • Зөвлөх үйлчилгээний ажлыг гүйцэтгэх аргачлал, төлөвлөгөө; 	
Техникийн шалгуурын оноо	

Хавсралт 2. Техникийн тодорхойлолт

Барааны тодорхойлолт: Нийлүүлэгдэх бараа нь дор дурьдсан техникийн тодорхойлолт, үзүүлэлт, тоо ширхэг, тавигдах шаардлагыг хангасан байна.

1. Баглаа боодол: Барааг үйлдвэрээс гарсан сав баглаа боодолтой тээвэрлэж, хадгалж стандартын дагуу байлгаж эцсийн цэгт хүргэнэ.

2. Шалгалт туршилт: Техникийн тодорхойлолтыг хангаж буй эсэхийг баталгаажуулах зорилгоор захиалагч, эсхүл түүний төлөөлөгч барааг шалгах, туршилт хийх эрхтэй. Шалгалт туршилтаар бараа нь техникийн тодорхойлолтыг хангаагүй тохиолдолд захиалагч тус бараанаас татгалзах эрхтэй ба нийлүүлэгч тус барааг үнэ төлбөргүй солих эсвэл техникийн тодорхойлолттой нийцүүлэх бүхий л арга хэмжээг авна.

№	Барааны нэр	Хэмжих нэгж	Тоо ширхэг	Үзүүлэлт тавигдах шаардлага	Нэг бүхийн үнэ	Нийт үнэ	Зураг
Байгаль хамгаалагчийн аранзанд байх зүйлс							
1	Майхан	Ш	9	Нар салхины хамгаалалттай, эдэлгээ даах, 1 хүний, бат бөх байх	300,000	2,700,000	
2	Аранз	Ш	9	Материалын чанар сайн эдэлгээ даах, ус, чийгний хамгаалалттай, оёдол бат бөх чанартай байх	105,000	945,000	
3	Аяны хөнжил	Ш	9	Тэмээний ноосон, чийг татахгүй, дулаан, хүний биед харшил өгөхгүй материалаар хийсэн байх	220,000	1,980,000	
5	Газын плитка	Ш	9	Плитканы төмөр бат бөх материал сайтай байх, аранзанд хийхэд багтахаар жижиг оврын байх	60,000	540,000	

6	Сав	ш	9	Материал сайтай байх	80,000	720,000	
7	Духны гэрэл	ш	9	Материал сайтай гэрэл сайн тусдаг байх	35,000	3,150,000	
8	Халуун сав	ш	9	Бат бөх материалтай халуун, хүйтнээ 24 цаг барьдаг байх	170,000	1,530,000	
10	Хутга	ш	9	VICTORINOX брэндийн 6 үйлдэлтэй	75,000	675,000	
11	Эмийн сан	ш	9	Анхны түргэн тусламж үзүүлэх багцтай байх	50,000	450,000	
12	2 нүдний дуран	ш	9	160м/1000м, үзүүлэлттэй 2 нүдний орос дуран	200,000	1,800,000	

13	Зай хурааг ч	ш	9	50000Ah-аас багаггүй багтаажтай байх	250,000	2,250,000	
	Нийт дүн					16,775,000	

3. Хүлээлцэх нь: Говь-Алтай аймгийн Баянтооройн бүрд, Гичгэний нурууны ОНТХГ-ын идэвхтэн байгаль хамгаалагч нарт нийт 9 багц багаж, тоног төхөөрөмж нийлүүлнэ.